

SZÍNHÁZI ESTÉK

Még egy Koldusopera

Ha nő a társadalmi feszültség, s pláne ha az emberek elszegényednek, ha mind több a munkanélküli és a bűnöző, a színházi rendezőknek eszükbe jut a Koldusopera. Továbbá eszükbe jut akkor is, amikor úgy érzik, közönségsikerre van szükségük, amikor minden szubvenció ellenére bevétel is kellene a kasszába, úgyhogy a Koldusopera műsorra tűzését mindig meg lehet indokolni.

Pedig hát igazán elégséges oka annak, hogy eljätsszák, az volna, ha a Koldusoperáról jutna valami a rendezők eszébe. Mert hogy a művészet bizonyára valóban utánozza, ábrázolja, tükrözi a valóságot, a nézőt azonban korántsem biztos, hogy az izgatja este a színházban, ami reggel újságolvasás közben. A dolog ennél azért bonyolultabb. A néző ugyanis fölöttébb kényes szerkezet. Például lehet, hogy egyáltalán nem hajlandó ráismerni Bicska Maxi és a koldusvezér afférjában a maga korának szociális gondjaira, arról nem is szólva, hogy színházban bizonyára nem túl sok a koldus és a munkanélküli, s talán a betörő se. A többiek meg talán nem is akarnak tudni koldusokról, betörőkről, rendőrfőnökökről és kurvákról, vagy ha mégis, akkor ismereteiket nem a színházból kívánják meríteni. A színházban kevesebbre és többre kíváncsi a közönség. Csak szórakozni szeretne, s közben az egész élettel, az emberi lét alapkérdéseivel akar szembesülni. Mindössze az érdekli a nézőt az igazi színházban, hogy lenni vagy nem lenni. A többi csak ürügy e kérdéshez.

Most éppen Kaposváron megy Brecht és Weill remeke. S talán igazságtalan éppen ebből az alkalomból felhánytorgatni a fentieket. Biztosan nem a legrosszabb, ha éppen nem a legjobb az utóbbi idők Koldusoperái közül. A rendező Babarczy László ugyanis nem próbálja meg még egyszer kifordítani az egyszer már kifordítottat. Nem akarja átírni az átíratot, modernizálni, aktualizálni azt, ami már maga is modernizálás, aktualizálás volt a maga idejében. Elmélyítene viszont csak egy-egy figurát sikerül, az egészet nem. Színészi remekléseket nyújt az első szereposztás – a darabot ugyanis csaknem két teljes gárda tanulta be. Börcsök Enikő, aki még főiskolásként a Vígyszínházban produkált egy tökéletesen jellegtelen Pollyt, most érett fájdalommal, bölcs szomorúsággal ajándékozza meg a jelentéktelen leányzót. Kocsma Jennyt Molnár Piroska az életbe belerokkant, de meg nem tört asszony méltóságával hozza színre, hol tolokocsiban ülve, hol botra támaszkodva, s közben táncolva. A Peachum-házaspárt Bezerédi Zoltán és Pogány Judit erőteljes vonásokkal rajzolja meg, Spindler Béla szinte elolvad az érzelgős rendőrfőnök szerepében. Nem igazolódik viszont a leginkább koncepciónalisnak tetsző szereplőválasztás. Mert talán nemcsak alkalmas színész híján lett Némedi Árpád (a második szereposztásban pedig Ottlik Ádám) Bicska Maxi. A nagy múltú, tekintélyes rablóvezérből talán valamilyen szándék teremtett jelentéktelen ifjú piperkőcöt. Ez azonban az előadás egyéb elemeiből nem derül ki, a fiatal színész pedig mindent derekasan teljesít, amit ráérték, csak éppen fontossá nem tudja tenni a főszerepet. Márpedig a színpadon éppen a semminek és senkinek kell a legnagyobb súllyal megjelennie.

Az előadás számára Eörsi István újra fordította a darabot. Egy hallásra az új szöveg csak annyiban tűnt fel, amennyiben eltért a megszokottól, attól, ami mindnyájunk fülében benne van. De semmi igazán markánsat nem éreztem benne. Mint az előadásban.

Zappe László